

PARAMETRI ZA VREDNOTENJE ONESNAŽENJA

➤ **SPECIFIČNI PARAMETRI**
definirane kemijske snovi

➤ **NESPECIFIČNI PARAMETRI**
sumarni parametri

SPECIFIČNI PARAMETRI ZA VREDNOTENJE ONESNAŽENJA

Organski dušik

Amonij

Nitrit, nitrat

Fosfat (*orto, poli*)

Organski fosfor

Sulfat

Sulfid

Cianid

Kovine

Fenol

Formaldehid

Pesticidi

Organska topila

NESPECIFIČNI PARAMETRI ZA VREDNOTENJE ONESNAŽENJA

BPK (BPK₅) - biokemijska potreba po kisiku

KPK - kemijska potreba po kisiku

TOC - celotni (totalni) organski ogljik

TOX - totalne org. spojine halogenov (X...Cl, Br, J)
(AOX - org. spojine halogenov, ki se adsorbirajo)

Neraztopljene snovi

Razgradljivost

Strupenost

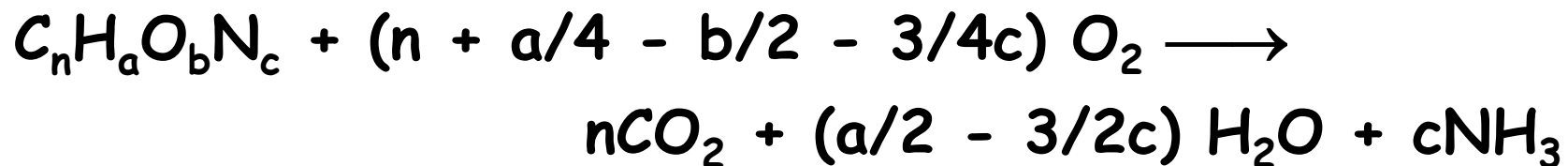
BIOKEMIJSKA POTREBA PO KISIKU (BPK)

Kaj je BPK?

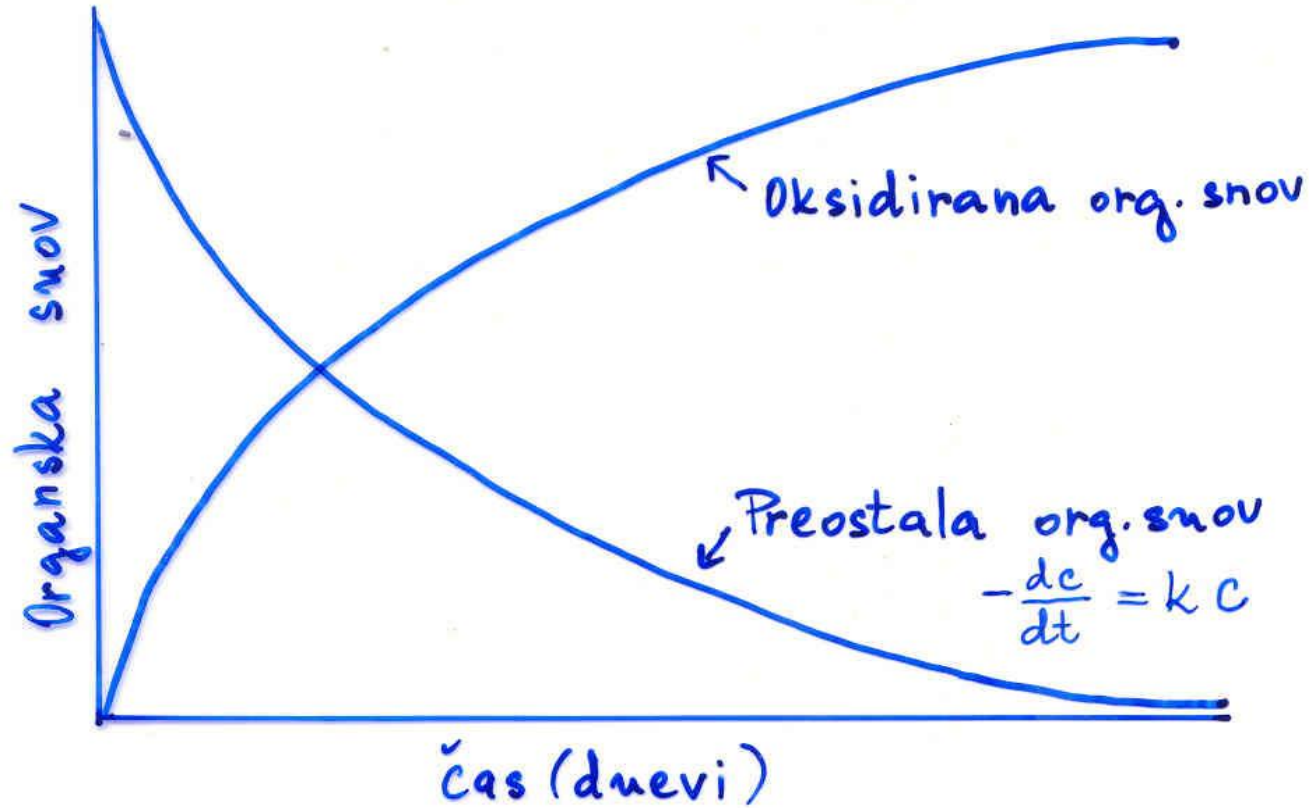
je množina kisika, ki je potrebna za oksidacijo razgradljivih organskih snovi s pomočjo mikroorganizmov, ki jih vzorec vsebuje.

bakterije

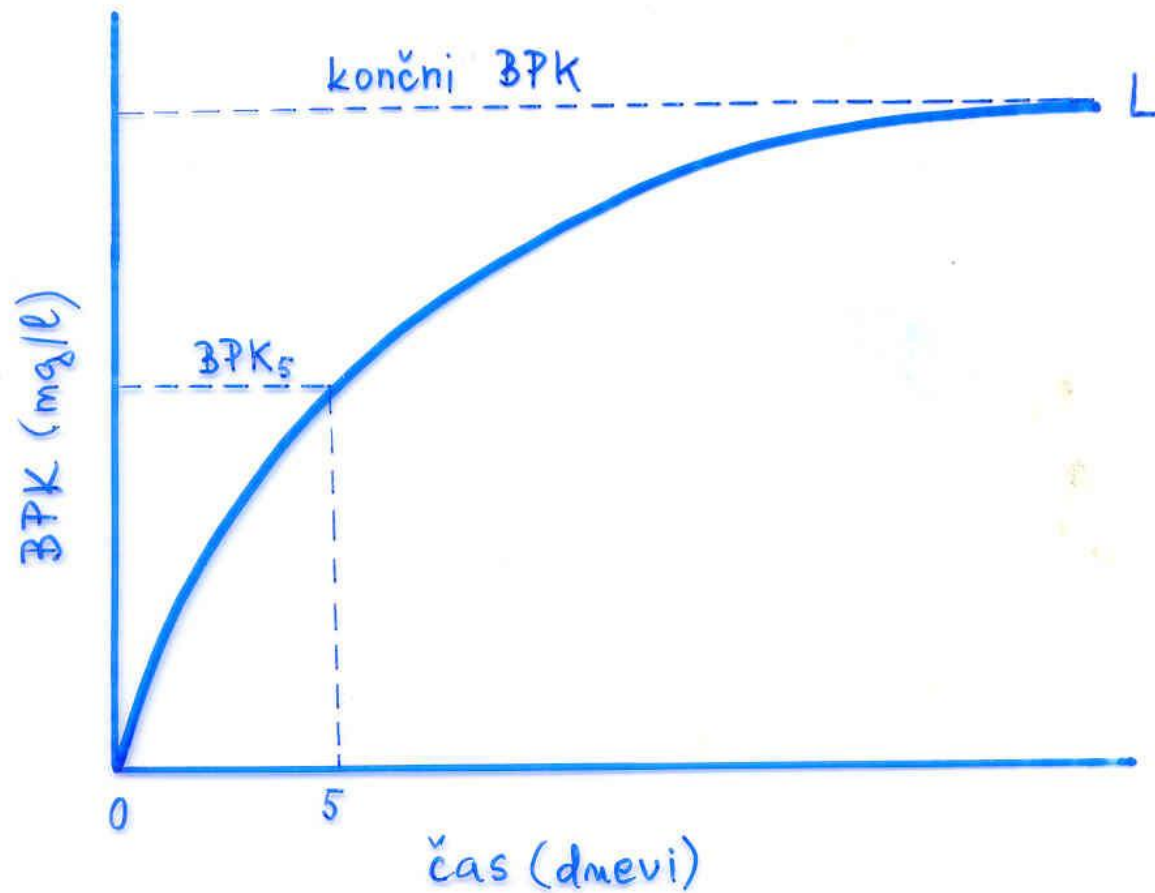
organske snovi + O_2 $\longrightarrow$ CO_2 + H_2O + več bakterij

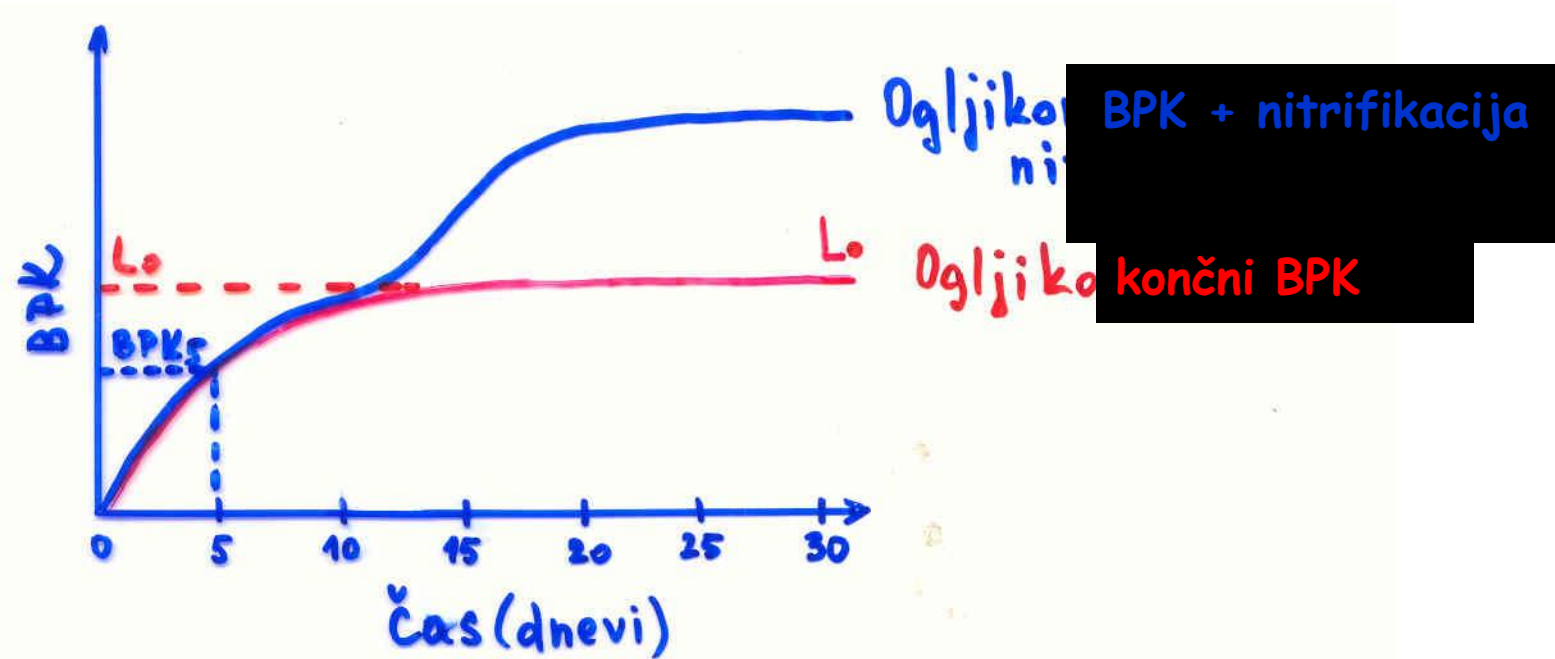
KINETIKA BPK

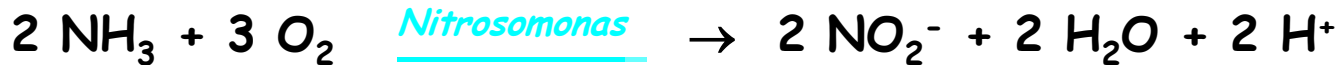
KRIVULJA BPK

BPK IN NITRIFIKACIJA

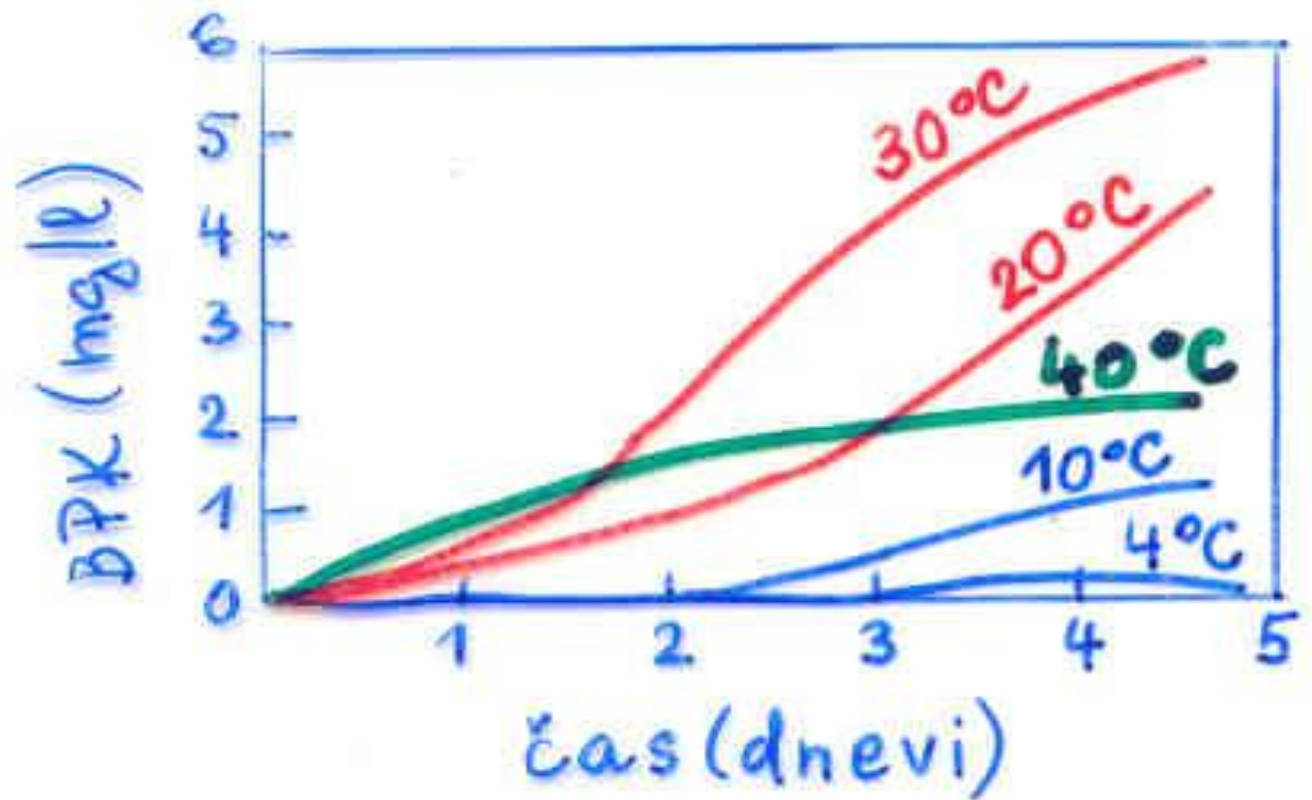

Nitrifikacija:

Vplivi na hitrost reakcije BPK

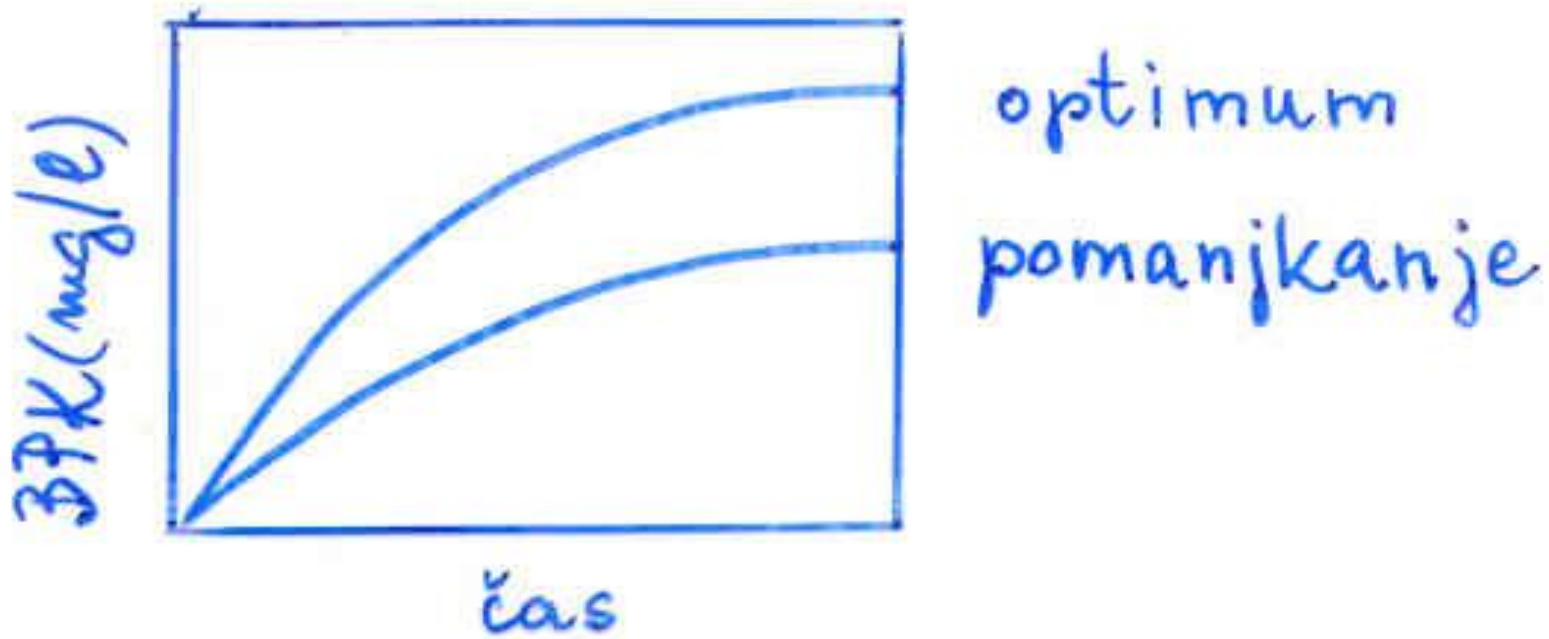
Temperatura

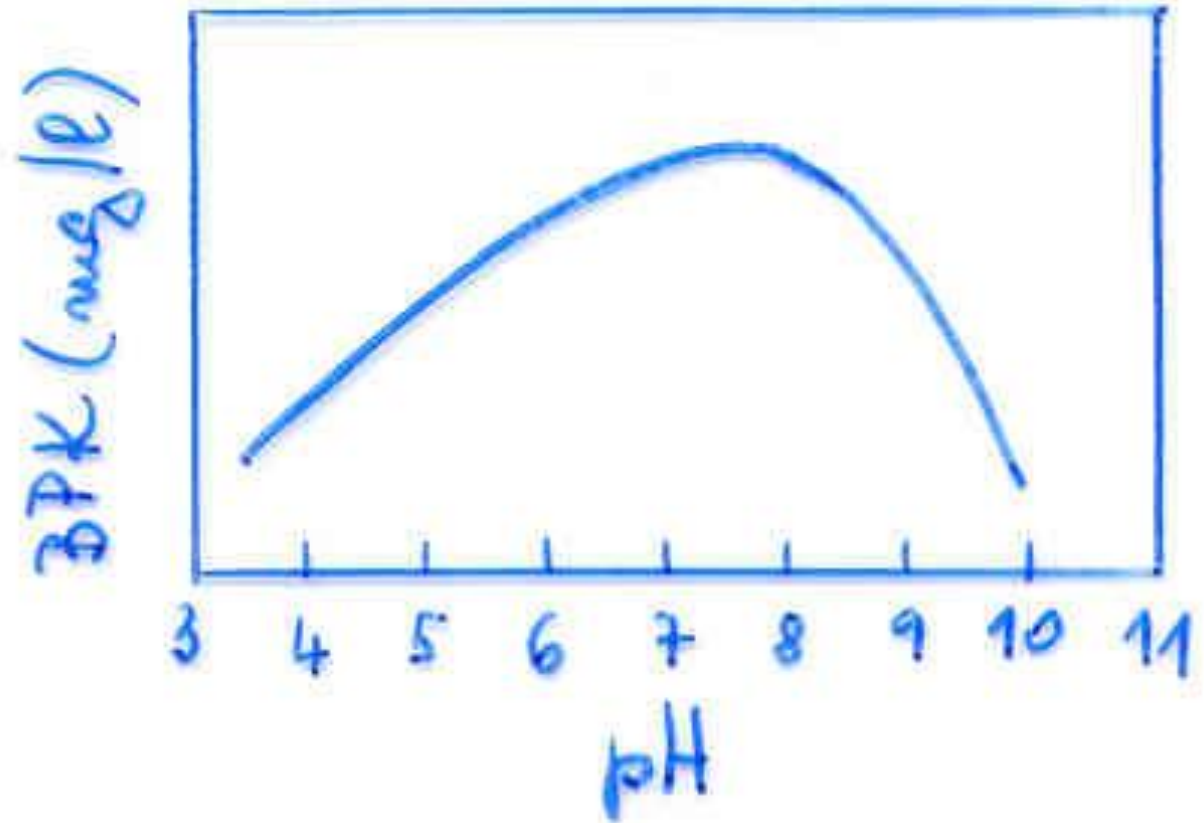
Vplivi na hitrost reakcije BPK

Hranila (N, P)

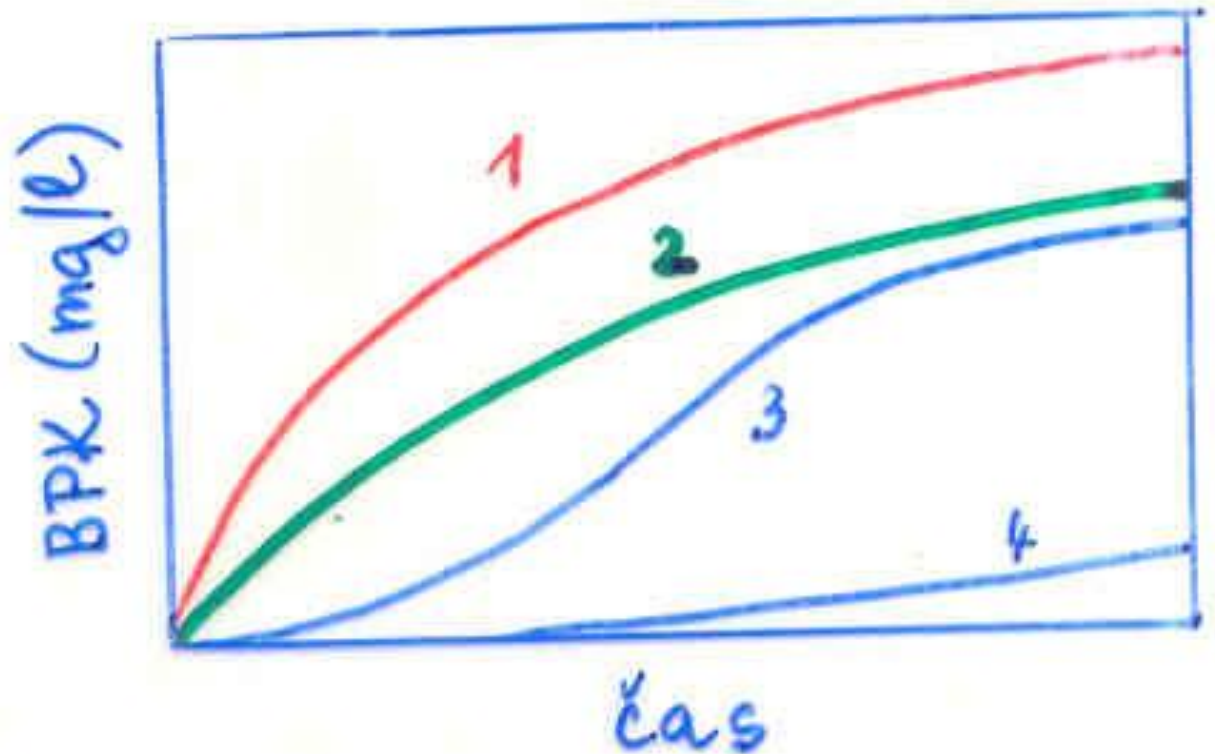
Vplivi na hitrost reakcije BPK

pH

Vplivi na hitrost reakcije BPK

Strupene snovi

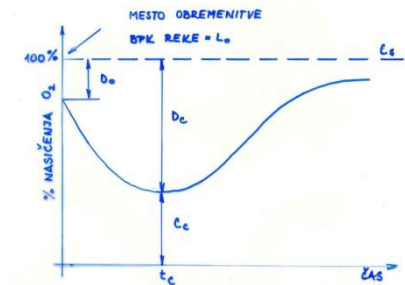

1 brez strupenih snovi

2,3,4 prisotne strupene snovi

Pomen in uporaba BPK

➔ Vodotoki - onesnaženje z org. snovmi

➔ Čistilne naprave - načrtovanje, dimenzioniranje, kontrola

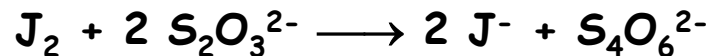
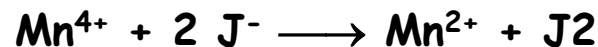
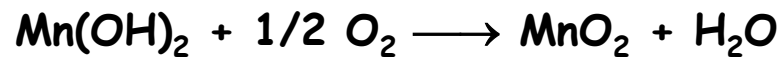
➔ Taksa za onesnaženje

Metode določanja BPK

- **Razredčevalna metoda**
  - brez razredčenja
  - z razredčenjem
- **Manometrična metoda** (merjenje spremembe pritiska)
  - Warburg
  - Saproamat
  - Baromat

DOLOČANJE RAZTOPLJENEGA KISIKA

a) kemijsko po Winklerju:

b) elektrometrično s kisikovo elektrodo

Izračun BPK - razredčevalna metoda (brez razredčenja)

$$\text{BPK}_x \text{ (mg O}_2\text{/l)} = (C_1 - C_2)$$

BPK_x = biokemijska potreba po kisiku v x dneh
(pet dni - BPK_5)

C_1 = raztopljeni kisik neazredčenega vzorca takoj
po pripravi, mg/l

C_2 = raztopljeni kisik nerazredčenega vzorca po 5
dneh inkubacije pri 20°C, mg/l

Izračun BPK - razredčevalna metoda (z razredčenjem)

$$\text{BPK}_x \text{ (mg O}_2\text{/l)} = \left[(C_1 - C_2) - \frac{V_t - V_e}{V_t} (C_3 - C_4) \right] \frac{V_t}{V_e}$$

BPK_x = biokemijska potreba po kisiku v x dneh (pet dni - BPK5)

C_1 = raztopljeni kisik razredčenega vzorca takoj po pripravi, mg/l

C_2 = raztopljeni kisik razredčenega vzorca po 5 dneh inkubacije, mg/l

C_3 = raztopljeni kisik v razredčevalni vodi pred inkubacijo v mg/l

C_4 = raztopljeni kisik v razredčevalni vodi po inkubaciji v mg/l

V_e = volumnom vzorca, ki smo ga uporabili za pripravo testne raztopine (ml)

V_t = skupni volumen testne raztopine (2000 ml)

Manometrične metode

Warburg

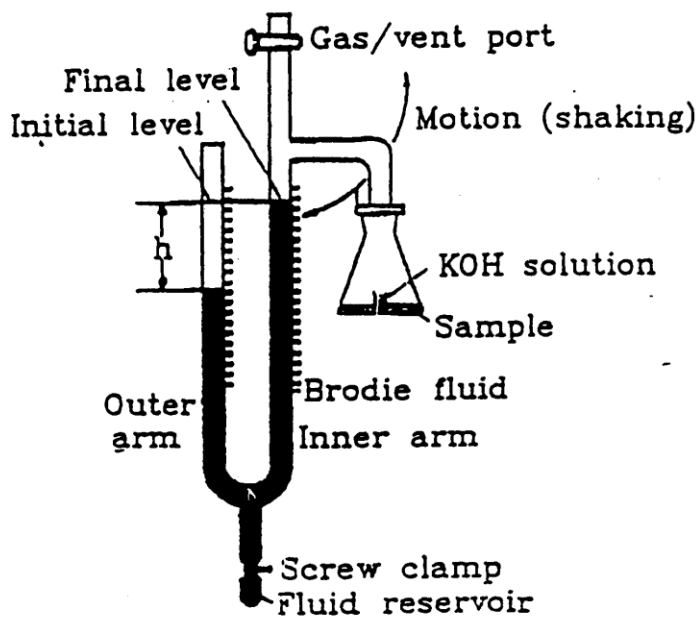

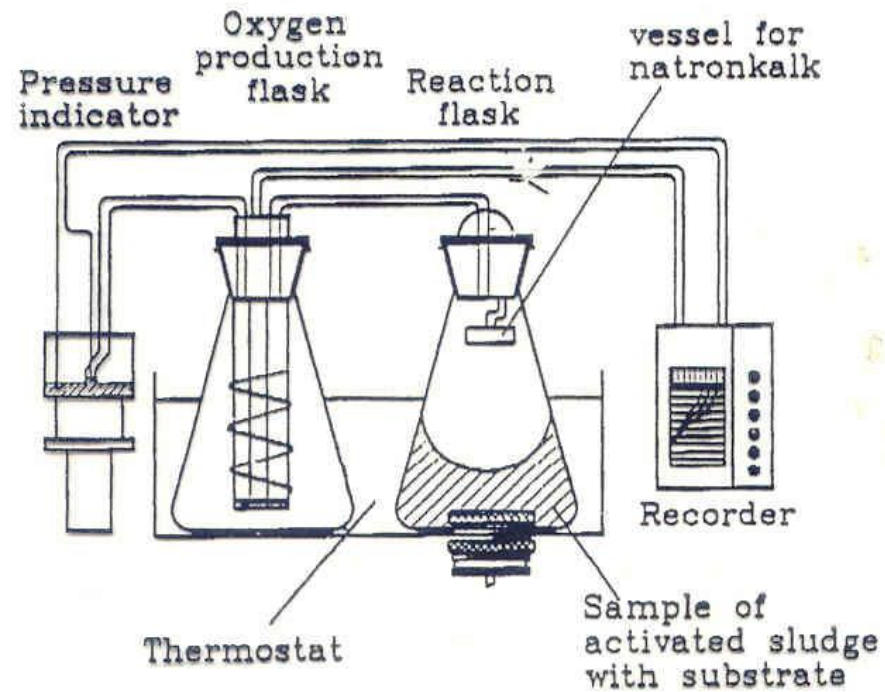
Figure 4.2 Schematic diagram of Warburg respirometer.

Warburg - shema

Merjenje spremembe pritiska

Manometrične metode

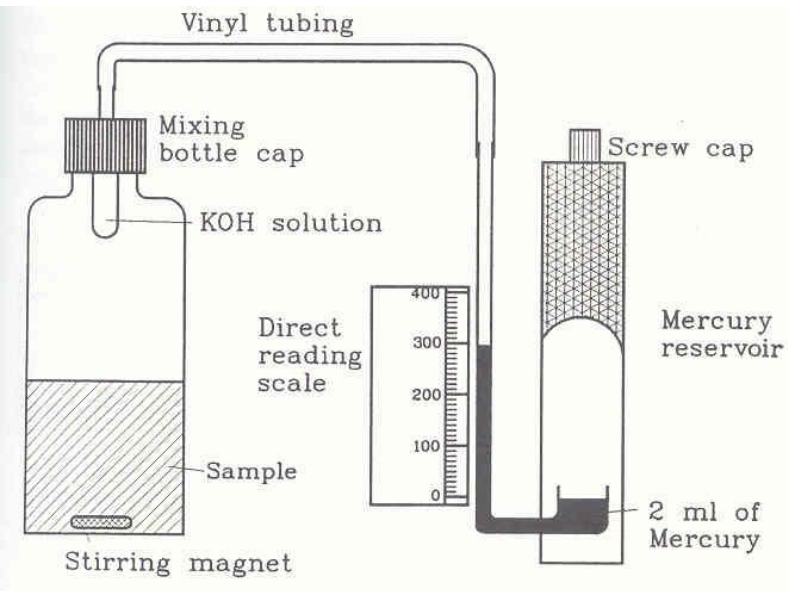
Sapromat

Sapromat - shema

Manometrične metode

Baromat

Baromat - shema

Merjenje spremembe pritiska

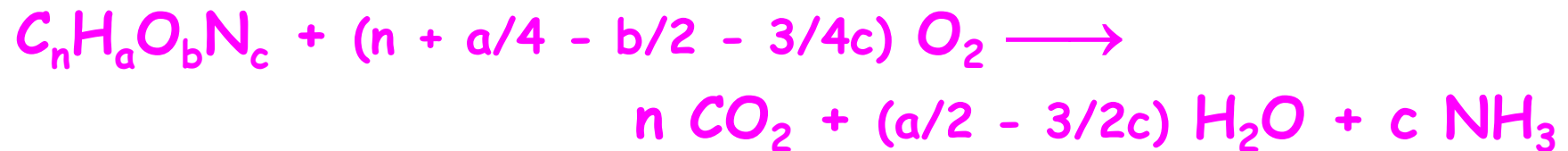

WTW OxyTop

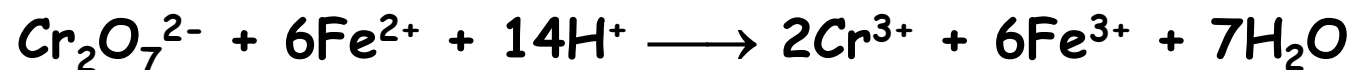
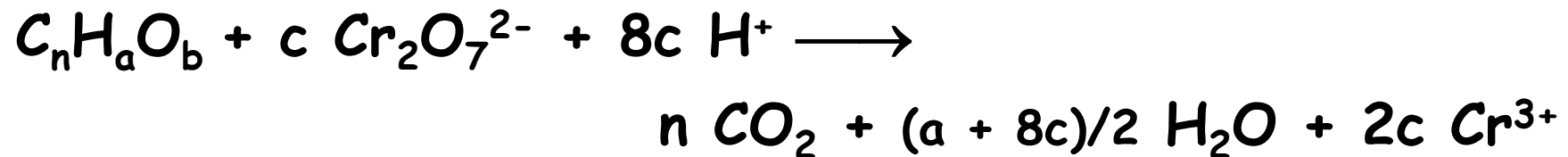
KEMIJSKA POTREBA PO KISIKU (KPK)

Kaj je KPK?

je množina kisika, ki je potrebna za oksidacijo vseh organskih snovi s kemijskim oksidantom ($K_2Cr_2O_7$).

Oksidacija s kalijevim dikromatom: $K_2Cr_2O_7$

Pomen in uporaba KPK

- V povezavi z BPK testom - indikacija toksičnih pogojev in prisotnosti biološko nerazgradljivih snovi
- Čistilne naprave - načrtovanje, dimenzioniranje, kontrola
- Vodotoki - onesnaženje z org. snovmi
- Taksa za onesnaženje

Metode določanja KPK

➤ **Odperta refluksna metoda**

➤ **Zaprta refluksna metoda**

Celotni organski ogljik (TOC)

FRAKCIJE CELOTNEGA OGLJIKA

TC celotni ogljik

IC anorganski ogljik (CO_3^{2-} , HCO_3^- , raztopljeni CO_2)

TOC celotni organski ogljik (ogljikovi atomi kovalentno vezani v org. molekulah)

$$\text{TOC} = \text{TC} - \text{IC}$$

Metoda določanja TOC

Suhi postopek

vzorec uparimo in sežgemo s kisikom, nastali CO_2
določimo spektrofotometrično v IR delu spektra

Tipične vrednosti BPK, KPK in TOC v neobdelani komunalni odpadni vodi

Parameter	Koncentracija (mg/l)		
	Velika	Srednja	Majhna
BPK₅	400	220	110
KPK	1000	500	250
TOC	290	160	80

TOX (AOX)- totalne organske spojine halogenov

indicira onesnaženje z dezinfekcijskimi stranskimi produkti in sintetičnimi kemikalijami:

- trihalometani
- organska topila (kot so trikloroeten, tetrakloroeten in drugi halogenirani alkani in alkeni)
- klorirani in bromirani pesticidi
- poliklorirani bifenili (PCBs)
- klorirani aromati (kot so heksaklorobenzen, 2,4-diklorofenol)
- visoko molekularne delno klorirane vodne huminske snovi.